

**Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyi
Bakı İdarəetmə və Texnologiya Kolleci**

“Metrologiya, standartlaşdırma və sertifikatlaşdırma”

fənninin

PROQRAMI

040570– “Geyimlərin modelləşdirilməsi və konstruksiya edilməsi ”

040569- “ Tikiş məmulatlarının texnologiyası”

Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyi
Bakı İdarəetmə və Texnologiya Kollecinin
Metodiki şurasının 15 sentyabr 2017-ci il
tarixli iclasının qərarı ilə təsdiq edilmişdir.
(Protokol № 1)

Bakı 2017

Tərtib etdi:

Bakı idarəetmə Texnologiya
Kollecinin fənn ixtisas müəllimi

Həbibova Sevda Dostumalı

Redaktor :

Bakı idarəetmə Texnologiya
Kollecinin fənn ixtisas müəllimi

Nəsirov Firudin Novruz

Rəy verənlər :

Bakı idarəetmə Texnologiya
Kollecinin fənn ixtisas müəllimi ,
FBK –nın sədri

1. Salahov Rafiq Azad

Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye
Universitetinin “Cihazqayırma mühəndisliyi”
Kafedrasının dosenti, t.ü.f.d.

2.A.E.İbrahimova

İZAHAT VƏRƏQİ

“Metrologiya, standartlaşdırma və sertifikatlaşdırma” kompleks fəndir. Bu fənnin tərkibində metrologiyanın əsasları və tərifləri, ölçmə vasitələrinin metroloji xarakteristikaları və etalonlar haqqında anlayış, standartlaşdırma haqqında anlayış və metodik əsaslar, dövlət və müəssisə standartları, standartlaşdırmada iştirak edən beynəlxalq təşkilatlar, məhsulun keyfiyyət göstəriciləri, formalaşma mərhələləri və qiymətləndirmə metodları, sertifikatlaşdırma haqqında anlayış və əsas terminlər, sertifikatlaşdırmanın tətbiq sahələri, milli sertifikatlaşdırma sistemi, məhsulun və xidmətlərin sertifikatlaşdırılması və sertifikatlaşdırma sahəsində ISO –nun fəaliyyəti haqqında əsas məlumatlar vardır.

Tədris müddətində tələbələr istehsal – texnoloji, təşkili – idarəetmə, layihə - konstruktor fəaliyyəti üçün hazırlanır. “Metrologiya, standartlaşdırma və sertifikatlaşdırma” fənninin öyrənilməsi tələbələrin fizikanın, riyaziyyatın, informatikanın əsaslarının bilməsinə əsaslanır. Göstərilən fənn – tələbələrin texnoloji hazırlığının əsasını təşkil edən peşə hazırlığı fənnidir, xüsusi fənlərin müvafəqiyətli mənimsənilməsinə kömək edir.

Fənnin tədrisinə 60 saat vaxt ayrılmışdır (30 saat müəhazirə, 30 saat seminar).

MÖVZULAR ÜZRƏ SAATLARIN PAYLANMASI

No	Mövzuların adları	Mühazirə	Seminar
Bölmə 1. Metrologiyanın əsasları			
1.1	Metrologiya sahəsində əsas anlayışlar	2	2
1.2	Ölçmə vasitələri. Ölçmə vasitələrinin növləri	2	2
1.3	Fiziki kəmiyyət və onun vahidləri	2	2
Bölmə 2. Standartlaşdırmanın əsasları			
2.1	Standartlaşdırmanın mahiyyəti və inkişaf tarixi	2	2
2.2	Dövlət standartlaşdırma sistemi	2	2
2.3	Standartlaşdırmanın metodiki əsasları	2	2
2.4	Obyektlərin identifikatlaşdırılması , təsnifatlaşdırılması və kodlaşdırılması-	2	2
2.5	Ümumtexniki standartların kompleks sistemləri	2	2
2.6	Beynəlxalq standartlaşdırma	2	2
2.7	Məhsulun keyfiyyəti	2	2
Bölmə 3. Sertifikatlaşdırmanın əsasları			
3.1	Sertifikatlaşdırma haqqında anlayış və əsas terminlər	2	2
3.2	Sertifikatlaşdırmanın tətbiqi sahələri-	2	2
3.3	Milli sertifikatlaşdırma sistemi AZS	2	2
3.4	Məhsulun və xidmətlərin sertifikatlaşdırılması-	2	2
3.5	Sertifikatlaşdırma sahəsində İSO – nun fəaliyyəti	2	2
Cəmi: 60 saat			

MÖVZULAR VƏ ONLARIN İZAHİ

Bölmə 1. Metrologiyanın əsasları

Mövzu 1.1 Metrologiya sahəsində əsas anlayışlar-4 saat

Metrologiya – ölçmələr haqqında elmdir. Metrologiyanın qısa inkişaf tarixi. Xalq təsərrüfatında metrologiyanın yeri. Əsas metroloji anlayışlar. Ölçmələrin rəsnifatı. Ölçmələrin xətaları. Ölkə daxilində və beynəlxalq səviyyədə ölçmə texnikasının vahid ölçmələrlə təminatı.

Mövzu 1.2. Ölçmə vasitələri. Ölçmə vasitələrinin növləri-4 saat

Ölçmə vasitələrinin növləri. Ölçmə vasitələrinin metroloji xarakteristikaları. Ölçmə metodlarının təsnifatı. Ölçmə vasitələrinin təsnifatı. Ölçmə vasitələrinin xətaları. Etalonlar, onların təsnifatı. Etalonların inkişaf perspektivləri.

Mövzu 1.3. Fiziki kəmiyyət və onun vahidləri-4 saat

Əsas anlayışlar. Ölçmələr obyektə olan fiziki kəmiyyətlər. Fiziki kəmiyyətlərin beynəlxalq vahidlər sistemi. Beynəlxalq vahidlər sisteminin əsas vahidləri. Vahid ölçmənin Dövlət təminatı. Metrologiya üzrə beynəlxalq təşkilatlar.

Bölmə 2. Standartlaşdırmanın əsasları

Mövzu 2.1. Standartlaşdırmanın mahiyyəti və inkişaf tarixi-4 saat

Standartlaşdırma haqqında anlayış. Standartlaşdırmada tətbiq olunan əsas terminlər. Standartlaşdırmanın qısa inkişaf tarixi. Standartlaşdırmanın üsulları

Mövzu 2.2. Dövlət standartlaşdırma sistemi-4 saat

Dövlət standartlaşdırma sisteminin mahiyyəti. Standartlaşdırma üzrə orqanlar və xidməti təşkilatlar. Standartların kateqoriyaları. Standartların növləri. Standartların işlənilib hazırlanması, təsdiqi və yenidən baxılması. Standartın işlənməsi üçün texniki tapşırıq. Standartların tətbiqi.

Mövzu 2.3. Standartlaşdırmanın metodiki əsasları-4 saat

Standartlaşdırmanın əsas prinsipləri. Üstün tutulan ədədlər sistemi. Maşınların parametrik sıralarının standartlaşdırılması. Kompleks standartlaşdırma. Qabaqlayan standartlaşdırma. Standartlaşdırma və unifikasiya səviyyəsinin əsas göstəriciləri. Standartlaşdırmanın iqtisadi səmərəliliyi.

Mövzu 2.4. Obyektlərin identifikatlaşdırılması, təsnifatlaşdırılması və kodlaşdırılması-4 saat

Obyektlərin identifikatlaşdırılması və əsas metodları. Obyektlərin təsnifatlaşdırılması. Obyektlərin kodlaşdırılması. Əmtəə malları haqqında informasiyanın ştrixli kodlaşdırılması.

Mövzu 2.5. Ümumtexniki standartların kompleks sistemləri-4 saat

Konstruktor sənədlərinin vahid sistemi. Məhsulun işlənilib hazırlanması və istehsalata qoyulması sistemi.

Mövzu 2.6. Beynəlxalq standartlaşdırma-4 saat

Standartlaşdırma üzrə beynəlxalq təşkilat (İSO). Beynəlxalq elektroniki komissiya (BEK). Beynəlxalq standartlaşdırmada iştirak edən beynəlxalq təşkilatlar

Mövzu 2.7. Məhsulun keyfiyyəti-4 saat

Keyfiyyət haqqında anlayış. Məhsulun keyfiyyət göstəriciləri. Məhsulun keyfiyyətinin formalaşma mərhələləri, keyfiyyətin qiymətləndirmə ardıcılığı. Məhsulun keyfiyyət səviyyəsinin qiymətləndirilməsi metodları.

Bölmə 3. Sertifikatlaşdırmanın əsasları

Mövzu 3.1. Sertifikatlaşdırma haqqında anlayış və əsas terminlər-4 saat

Sertifikatlaşdırmanın qısa inkişaf tarixi. Məcburi və könüllü sertifikatlaşdırmanın mahiyyəti. Sertifikatlaşdırma sistemlərində iştirak etmə formaları və tanınma üzrə razılaşmalar.

Mövzu 3.2. Sertifikatlaşdırmanın tətbiqi sahələri-4 saat

Məhsulun sertifikatlaşdırılmasının aparılma üsulları. Sertifikatlaşdırma sistemi.

Mövzu 3.3. Milli sertifikatlaşdırma sistemi AZS-4 saat

Əsas müddəalar. Sertifikatlaşdırmanın məqsədləri. Sertifikatlaşdırma üzrə fəaliyyətə ümumi tələblər. Milli sertifikatlaşdırma sisteminin strukturu. Sertifikasiya üzrə səlahiyyət verilmiş orqanlar, sertifikat və uyğunluq nişanı. Sertifikasiya üzrə akkreditasiya olunmuş orqanların sınaq laboratoriyalarının (mərkəzlərin, istehlakçıların) icraçıların, ticarət təşkilatlarının məcburi sertifikatlaşdırma qaydalarının pozulmasına görə məsuliyyəti.

Mövzu 3.4. Məhsulun və xidmətlərin sertifikatlaşdırılması-4 saat

Məhsulun (proseslərin, xidmətlərin) təhlükəsizlik tələblərin uyğunluq üzrə məcburi sertifikatlaşdırılması. Məhsulun sertifikatlaşdırılmasının aparılması qaydaları. Məcburi sertifikatlaşdırma zamanı istehlakçıların (tədarükçülərin, ticarət təşkilatlarının) vəzifələri. İdxal olunan məhsulun sertifikatlaşdırılması. Məcburi sertifikatlaşdırma üzrə işlərin müəyyənləşdirilməsi. Müəssisələrdə keyfiyyət sisteminin qiymətləndirmə sistemi.

Mövzu 3.5. Sertifikatlaşdırma sahəsində İSO – nun fəaliyyəti-4 saat

Beynəlxalq sertifikatlaşdırma təşkilatları. İSO Beynəlxalq Təşkilatının sertifikatlaşdırma sahəsində fəaliyyəti. Elektrotexniki məmulatların sertifikatlaşdırılması üzrə beynəlxalq konfrans. SB sxemi haqqında məlumat.

ƏDƏBİYYAT

- 1.Məmmədov N.R. Standartlaşdırmanın əsasları. Dərslik . Bakı – Elm , 2003 – 387s
- 2.Məmmədov N.R. Sertifikatlaşdırmanın əsasları. Dərslik . Bakı , 2003 – 312s.
3. Məmmədov N.R. Metrologiya . Ali məktəblər üçün dərslik. Bakı . Elm ,2009. 324s
- 4.Qafarov A.M. Metrologiya standartlaşdırma sertifikatlaşdırma. Bakı. Caşoğlu 2008.
- 5.Демидова Н.В. Метрология , стандартизация и сертификация.
- 6.Крылова Г.Д. Основы стандартизации, сертификации, метрологии. Учебник для вузов. 3-е изд. Пер. и доп. –М.: ЮНИТИ – ДАНА, 2007. -671
- 7.Клочкова М.С. Метрология, стандартизация , сертификация.
- 8.Марусина М.Я. Ткалич В.Л., Воронцов Е.А., Скалецкая Н.Д. «Основы метрологии, стандартизация , сертификация». Учебное пособие. – СПб.: СПбГУИТМО ,2009.-164с.